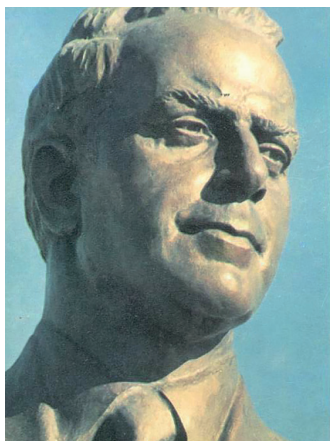

Milli azadlıqdan
şirin nemət yoxdur!

J. Huseynov

**YENİ
AZƏRBAYCAN**

Azərbaycan dövlət əbədiyyəti / Azərbaycan xalqının milli qorunudur
Qəzet 1993-cü ilin aprel ayından nəşr olunur. Yeni Azərbaycan Partiyasının orqanı.

05 dekabr
2024-cü il,
cümə axşamı
№ 224 (6810)
Qiyməti
60 qəpik

685 bələdiyyə üzrə...

Ümumilikdə 8071 üzv seçiləcək

➔ Bax səh. 2

İqlim ailəsinin növbəti yüksək etimadı

➔ Bax səh. 3

10-cu iclas Bakıda keçiriləcək

➔ Bax səh. 3

Vergi yükünün azaldılması, investisiya mühitinin yaxşılaşdırılması...

Məlum olduğu kimi Prezident İlham Əliyev “Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında” Qanunu təsdiqləyib. 2025-ci il yanvarın 1-dən qüvvəyə minəcək yeni dəyişikliklərin əsas istiqamətləri sahibkarlıq və investisiya fəaliyyətinin təşviqi, sahibkarlıq subyektlərinin vergi yükünün azaldılması, vergi nəzarəti mexanizminin və vergi inzibatchılığının təkmilləşdirilməsi, beynəlxalq reytinglərdə ölkəmizin mövqeyinin yaxşılaşdırılması - n nəzərdə tutur. Bütün bu hədəflər isə ölkəmizin dayanıqlı, inklüziv və özəl təşəbbüslərə arxalanan iqtisadi inkişaf modelinin dəstəklənməsi üçün mövcud potensialın daha da gücləndirilməsinə xidmət edir. Qeyd edək ki, 2025-ci ilin dövlət büdcəsi layihəsində gəlirlər üzrə siyasətin əsas istiqamətlərində vergi yükünün optimallaşdırılması, sahibkarlığın dəstəklənməsi və strateji sahələrə investisiyaların təşviqi, vergi və gömrük inzibatchılığı mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi və ekoloji təmiz nəqliyyat vasitələrinin dövriyyəsinin artırılması kimi bəndlər nəzərdə tutulub.

Vergi qanunvericiliyinə edilmiş dəyişiklikləri bir neçə istiqamətdə təsnifləşdirilə bilər. İlk istiqamət sahibkarlıq fəaliyyətinin təşviqi yolu ilə biznes icmasının vergi yükünün azaldılması, investisiya mühitinin yaxşılaşdırılması, eləcə də dövlət - özəl sektor tərəfdaşlığının müasir çərçivəsinin yaradılmasıdır. Bu hədəf üzrə vergi təşviqlərinin verilməsi nəzərdə tutulur. Təşviqlər bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə sahəsində həyata keçirilən layihələrə investisiya qoyuluşunu stimullaşdırmaq, uzunmüddətli dövrdə dövlətin maliyyə yükünü azaltmaq, istehlakçılar üçün tariflərin aşağı salınmasını və daxili istehsalın dəstəklənməsi məqsədilə vergi azadlıqlarını əhatə edir. Bu istiqamətin digər bəndi kimi teatr, kino, muzey və simfonik orkestr fəaliyyəti üzrə...

➔ Bax səh. 4

Ermənistan BMT-də ifşa olundu

➔ Bax səh. 4

Yenilənmiş inflyasiya proqnozları nə vəd edir?

➔ Bax səh. 4

Xaricdən idarə olunan dövlət çevrilişinə cəhd

➔ Bax səh. 4

Ukrayna çətin durumda...

➔ Bax səh. 4

NATO müəmması...

➔ Bax səh. 4

Sülh imzalanısa...

Ermənistanda iqtisadi və sosial vəziyyətin günü-gündən ağırlaşması həm ölkədaxili gərginliklərin artmasına, həm də mühacirət dalgasının genişlənməsinə səbəb olur. Demografik balans, iqtisadi inkişaf və siyasi sabitliyə mənfi təsir göstərən bu proseslər Ermənistanın qarşısında duran əsas çağırışlardan biridir. Sırr deyil ki, Ermənistanın iqtisadiyyatı əsasən xarici maliyyə dəstəyi və diasporun göndərdiyi vəsaitlərdən asılıdır - bu vəziyyət isə daxili iqtisadi müstəqilliyin təmin olunmasını çətinləşdirir. Yaranan mühit öz növbəsində insanların ölkədən qaçmasına mühüm əsaslar yaradır. Son dövrlərdə aparılan sosial sorğular göstərir ki, mühacirət Ermənistanda ənənəvi olaraq ağır iqtisadi və sosial şəraitin qaçılmaz nəticəsi sayılır. Ölkədən qaçmanın əsas səbəbləri kimi isə:

- İşsizlik və aşağı maaş səviyyəsi;
- Təhlükəsizlik problemləri və siyasi qeyri-sabitlik;
- Xaricdə daha yaxşı sosial xidmətlərə çıxış imkanı və bu kimi amillər göstərilir.

Post-müharibə dövründə, xüsusilə son 2 ildə Ermənistan vətəndaşlarında yeni iqtisadi mühitin yaranacağı ilə bağlı ümidlər formalaşmışdı - hər kəs anlayır ki, Azərbaycanla sülhün imzalanması Ermənistanın da regionun ümumi inkişaf səviyyəsinə çatmasına yol açar bilər. Amma bu proses ölkənin siyasi rəhbərliyinin apardığı manipulyativ siyasət nəticəsində reallaşmır. Nəticədə isə son iki ildə Ermənistanda iqtisadi və sosial problemlərdə artan tempi müşahidə olunub. Bu dövr ərzində iqtisadi durğunluq, işsizlik və sosial gərginlik ciddi miqyas alıb. Məsələn, Ermənistanın xarici borcu 2024-cü ildə rekord səviyyəyə çataraq təxminən 9 milyard dolları keçib. Eyni zamanda, inflyasiya səviyyəsi yüksək olaraq qalmaqdadır və ərzaq qiymətləri əhalinin əksəriyyəti üçün ölçətməzdir. İnsanlar hakimiyyətin fərqli xarici dairələrin və dövlətlərin imitativ oyunlarına qapılaraq sülhdən yayınmasına ölkəni tərk etməklə “etiraz” edirlər. Rəsmi məlumatlara əsasən, son iki ildə Ermənistanı təxminən 100 min insan tərk edib. Onların böyük əksəriyyəti gənclər və mütəxəssislərdir. İqtisadi çətinliklər, işsizliyin...

➔ Bax səh. 5

Yelisey Sarayı siyasi böhran məngənəsində

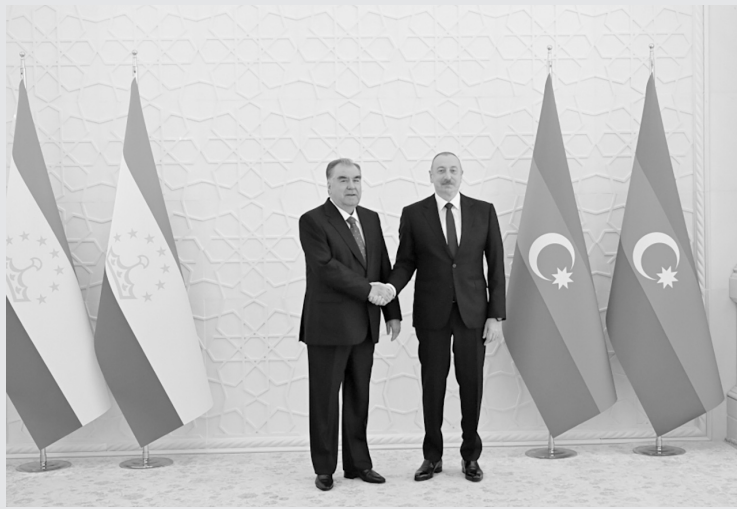
➔ Bax səh. 6

Cənubi Koreyada 45 ildən sonra...

➔ Bax səh. 6

Düşənbədən zəng...

Tacikistan Respublikasının Prezidenti Emoməli Rəhmon dekabrın 4-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə zəng edib.

Prezidentin Mətbuat Xidmətinin məlumatına görə, telefon söhbəti zamanı Prezident Emoməli Rəhmon COP29-un uğurlu təşkilinə görə təbriklə-

rini çatdırıb və onun nəticələrinin global iqlim gündəliyinin irəli aparılması baxımından vacibliyini vurğulayıb.

Prezident İlham Əliyev təbriklərə görə təşəkkürünü bildirib, Emoməli Rəhmonun COP29-un Liderlər Sammitində iştirakını və bütövlükdə Tacikistan nümayəndə heyətinin müzakirələrə fəal töhfə verdiyini məmnuniyyətlə qeyd edib.

Telefon söhbəti zamanı ikitərəfli gündəliyə aid olan aktual məsələlər, həmçinin Tacikistanın MDB-də qarşidan gələn sədrliyi çərçivəsində əməkdaşlıq məsələləri ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Türk dünyasının növbəti bir uğuru...

Prezident İlham Əliyev Türkiyənin sabiq xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlunu qəbul edib

İlham Əliyevi təbrik edən Mövlud Çavuşoğlu bu tədbiri tarixi zirvə toplantısı kimi qiymətləndirərək, burada qəbul edilmiş qərarların böyük önəm daşdığını vurğuladı.

Dövlətimizin başçısı da COP29-un yüksək səviyyədə təşkil olunduğunu və əhəmiyyətini qeyd edərək, Türkiyə Prezidentinin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətinin həmin tədbirdə iştirakı-

nı bir daha yüksək qiymətləndirdi və bunun COP29-un önəminin daha da artırılması işinə töhfə verdiyini bildirdi. Prezident İlham Əliyev xeyli sayda dövlət və hökumət başçısının, qonaqların tədbirdə iştirakına toxundu və konfransın qərarların qəbul edilməsi baxımından çox uğurlu olduğunu dedi, COP29-un Azərbaycanın potensialını və liderlik qabiliyyətini bir daha bütün dünyaya nü-

mayiş etdirdiyini vurğuladı. Dövlətimizin başçısı bunun Türk dünyasının da növbəti bir uğuru olduğunu dedi.

Görüşdə ölkələrimiz arasında dostluq, qardaşlıq və müttəfiqlik münasibətlərinin bütün sahələrdə, o cümlədən parlamentlərə sahədə uğurla inkişaf etdiyi bildirilərək, əlaqələrimizin bundan sonra da möhkəmlənəcəyinə əminlik ifadə olundu.

685 bələdiyyə üzrə...

Ümumilikdə 8071 üzv seçiləcək

Müstəqil Azərbaycan mühüm ictimai-siyasi hadisə ərəfəsindədir. Mərkəzi Seçki Komissiyası (MSK) ölkəmizdə keçiriləcək sayca altıncı bələdiyyə seçkilərinin vaxtını təyin edib. Seçkilər 2025-ci il yanvarın 29-da keçiriləcək.

Qarşıdan gələn seçkilərin xüsusi bir özəlliyi ondan ibarətdir ki, bu seçkilər müstəqil Azərbay-

canın tarixində ilk dəfə ölkənin

bütün ərazisində keçiriləcək. Otuz

il ərzində Ermənistanın işğalı al-

tındı olan ərazilərimizdə seçkilə-

rin keçirilməsi mümkün olmurdu. 44 günlük Vətən müharibəsində və 23 saatlıq lokal xarakterli antiterror tədbirlərində qazanan möhtəşəm qələbələrımızdən sonra cari ildə ilk dəfə ölkənin bütün ərazisində böyük uğurla prezident və parlament seçkiləri baş tutdu. İndi isə növbə bələdiyyə seçkilərinə çatıb.

MSK hazırlıq tədbirlərini davam etdirir

İslahatlar zamanın tələbidir

Ölkə üzrə hansı sayda bələdiyyələr formalaşdırılacaq?

“Azərbaycan Respublikasında bələdiyyələrin birləşməsi yolu ilə yeni bələdiyyələrin yaradılması haqqında” və “Bələdiyyələrin əraziləri və torpaqları haqqında” qanunlarda əlavə və dəyişikliklər edilib. Son olaraq Prezident İlham Əliyev “Bələdiyyələrin statusu haqqında” və “Bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarət haqqında” Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının Qanununu təsdiqləyib

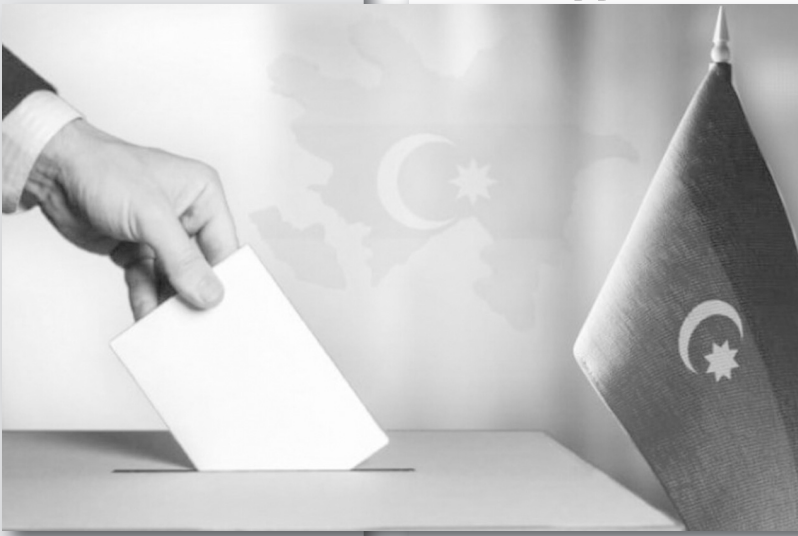
Ölkə üzrə qarşıdan gələn seçkilərə ciddi hazırlıq görülür. MSK tərəfindən seçkilərin yüksək səviyyədə təşkil olunması üçün müvafiq prosedur qaydaları müəyyən-ləşdirilir. Mərkəzi Seçki Komissiyasının dekabrın 2-də keçirilən növbəti iclasında seçkilərlə bağlı daha bir neçə mühüm məsələlər müzakirə olunub. Mərkəzi Seçki Komissiyası Katibliyinin Media və kommunikasiya şöbəsinə verilən məlumatlara əsasən, əvvəlcə Komissiyanın noyabrın 26-da və 27-də keçirilmiş iclaslarının protokolları təsdiq edilib.

Sonra 2025-ci il yanvarın 29-na təyin edilmiş bələdiyyə seçkilərində Vətəndaş Həmrəyliyi Partiyasının səlahiyyətli nümayəndələrinin qeydə alınması məsələsinə baxılıb. Komissiya üzvlərinin müzakirəsindən sonra sözügedən siyasi partiya tərəfindən təqdim olunan şəxslərin səlahiyyətli nümayəndələr kimi qeydə alınmasına qərar verilib.

İclasda daha sonra bəzi seçki dairələri dairə seçki komissiyalarının tərkibində dəyişiklik edilib. Xatırladaq ki, 6-cı bələdiyyə seçkilərinin vaxtı MSK-nın Məza-

hir Pənahovun sədrliyi ilə 2024-cü il noyabrın 27-də keçirilən iclasında müəyyənləşdirilib. Eyni zamanda, həmin iclasda “Azərbaycan Respublikasında bələdiyyə seçkilərinin hazırlanb keçirilməsi üzrə əsas hərəkət və tədbirlərin Təqvim planı”nın hər bir hissəsi ayrı-ayrılıqda oxunub və müzakirə olunaraq təsdiq edilib. İclasda qarşıdan gələn bələdiyyə seçkilərində vətəndaşların seçki hüquqlarını pozan hərəkətlərdən (hərəkətsizlikdən) və qərarlardan şikayətlərin aradan qaldırılması, habelə vətəndaşların seçki hüquqlarının daha səmərəli təmin olunması məqsədilə Mərkəzi Seçki Komissiyası nəzdində ekspert qrupunun yaradılmasına dair məsələyə də baxılıb. Komissiya üzvləri və Katibliyin əməkdaşları da daxil olmaqla, Mərkəzi Seçki Komissiyası nəzdində 9 nəfərdən ibarət tərkibdə ekspert qrupu yaradılıb. Dairə seçki komissiyaları nəzdində Seçki Məcəlləsinə uyğun şəkildə 3 nəfərdən ibarət ekspert qruplarının yaradılması isə seçki dairələrində dairə seçki komissiyalarına həvalə edilib.

Bütövlükdə, ölkəmizdə bələdiyyə seçkilərinin keçirilməsinin və yerli özünüidarəetmə orqanlarının formalaşdırılmasının hüquqi çərçivələri bəlli olsa da, zaman ötdükcə və yeni reallıqlar yarandıqca bu sahədə də qarşıya yeni çağırışlar çıxır və islahatlara ehtiyac yaranır. Bələdiyyələr ölkə üzrə vətəndaşlara yaxın olan bir icra strukturudur. Deməli, onların fəaliyyətlərinin səmərəliliyini artırmaqla son nəticədə ölkənin inkişafına daha sanballı töhfə vermək, eyni zamanda, vətəndaş məmnunluğunu yüksəltmək mümkündür. Azərbaycanın dövlət siyasətinin mərkəzində məhz inkişaf və sosial rifah amili dayanır. Bələdiyyələr də fəaliyyətlərində vətəndaş iştirakçılığını geniş miqyasda təmin etməklə bu siyasətdə fəal rol almalıdırlar. Son vaxtlarda hüquqi bazanın möhkəmləndirilməsi, bələdiyyələrin formalaşdırılması ilə bağlı yeniliklərin qüvvəyə minməsi

nəfərdən və ya ev təsərrüfatlarının sayı 1000 və ya daha az olan bələdiyyələr sosial-iqtisadi vəziyyət, tarixi və digər yerli xüsusiyyətlər nəzərə alınmaqla digər bələdiyyələrlə birləşdirilir. Nəticədə, bələdiyyələrin sayı 3 dəfəyə yaxın azaldılaraq 1450-dən 685-ə endiriləcək. Struktur dəyişikliyi nəticəsində 2025-ci ildən təxminən əvvəlki mövcud olan 800-ə yaxın bələdiyyə hüquqi statusunu itirmiş olacaq. MSK-nın səd-

Bələdiyyələr ölkə üzrə vətəndaşlara yaxın olan bir icra strukturudur. Deməli, onların fəaliyyətlərinin səmərəliliyini artırmaqla son nəticədə ölkənin inkişafına daha sanballı töhfə vermək, eyni zamanda, vətəndaş məmnunluğunu yüksəltmək mümkündür. Azərbaycanın dövlət siyasətinin mərkəzində məhz inkişaf və sosial rifah amili dayanır. Bələdiyyələr də fəaliyyətlərində vətəndaş iştirakçılığını geniş miqyasda təmin etməklə bu siyasətdə fəal rol almalıdırlar

Müvafiq qanunlara edilən dəyişikliklərə əsasən, ölkə üzrə sonuncu bələdiyyə seçkilərinin keçirildiyi ildən sonrakı dörd ilin son iki ili ərzində əhalisinin sayı 3000

ri Məzahir Pənahovun verdiyi məlumata əsasən Azərbaycanda 685 bələdiyyə üzrə ümumilikdə 8071 üzv seçiləcək.

Mübariz FEYİZLİ

Azərbaycan Milli Qeyri-Hökumət Təşkilatları Forumu

Azərbaycan Milli QHT Forumu ictimai şuraların formalaşdırılmasında pozuntulara və üzvlükdən sui-istifadə hallarına dair bəyanat yayıb.

Bəyanatda deyilir: “Azərbaycan Milli QHT Forumu bir sıra dövlət qurumları, xüsusilə yerli icra hakimiyyəti orqanları yanında ictimai şuraların formalaşdırılmasında kobud pozuntu hallarını müşahidə edir. Bəzi hallarda yerlərdə bir sıra qurumlar seçkili təsisat olan ictimai şuralara təyinat əsasında tərkib formalaşdırır, hətta buna dair daxili sərəncamlar imzalayır”. Azərbaycan Milli QHT Forumu bu cür halların Azərbaycan Respublikasının “İctimai iştirakçılıq haqqında” Qanununa zidd olduğunu bəyan edir.

“Aparığımız təhlillər göstərir ki, hazırda mərkəzi icra hakimiyyəti qurumları üzrə mövcud ictimai şuraların təxminən 25%-i eyni şəxslərdən ibarətdir. Azərbaycan əleyhinə iş aparan bir sıra xarici donorların, Qərb səfirliklərinin təsiri altında olan şəxslərin dövlət qurumları yanında ictimai şuralara müxtəlif üsullarla düşməsi, bu statusdan sui-istifadə etməsi, mandatlarından kənar fəaliyyət halları, özlərini “qrant vasitəçiləri” kimi apararaq məlumatlar toplamaq barədə siqnallar narahatlıq doğurur. Bəzi Qərb səfirliklərinin Azərbaycanda ictimai şuralarda təmsil olunan QHT-ləri ələ almağa çalışaraq, onlara özlərinin balansında olan nəqliyyat vasitələri

ni bağışlamaq istəkləri barədə də məlumatlar var. Azərbaycan Milli QHT Forumu hesab edir ki, ictimai şuraların “İctimai iştirakçılıq haqqında”

Qanuna ziddir!

Azərbaycan Milli QHT Forumu ictimai şuraların formalaşdırılmasında pozuntulara və üzvlükdən sui-istifadə hallarına dair bəyanat yayıb

Qanunun tələblərinə uyğun fəaliyyəti təmin olunmalı, ictimai şuralar yalnız ictimai maraqlara xidmət etməli, ictimai nəzarəti təmin etməli, bu şuraların tərkibinin for-

malaşmasında və fəaliyyətində sui-istifadə halları aradan qaldırılmalıdır”, - deyərək bəyanatda bildirilib.

Sülh imzalanısa... Heç kəs qaçmaz!

Ermənistanda iqtisadi və sosial vəziyyətin günü-gündən ağırlaşması həm ölkədaxili gərginliklərin artmasına, həm də mühacirət dalğasının genişlənməsinə səbəb olur. Demografik

balansa, iqtisadi inkişafa və siyasi sabitliyə mənfi təsir göstərən bu proseslər Ermənistanın qarşısında duran əsas çağırışlardan biridir. Sırr deyil ki, Ermənistanın iqtisadiyyatı əsasən

xarici maliyyə dəstəyi və diasporun göndərdiyi vəsaitlərdən asılıdır - bu vəziyyət isə daxili iqtisadi müstəqilliyin təmin olunmasını çətinləşdirir. Yaranan mühit öz növbəsində in-

sanların ölkədən qaçmasına mühüm əsaslar yaradır. Son dövrlərdə aparılan sosial sorğular göstərir ki, mühacirət Ermənistanda ənənəvi olaraq ağır iqtisadi və sosial şəraitin

**Paşinyan etiraf etdi:
Mühacirətin səbəbləri
90 faiz bizim regional
siyasətlərimizlə bağlıdır**

qaçılmaz nəticəsi sayılır. Ölkədən qaçmanın əsas səbəbləri kimi isə:

- İşsizlik və aşağı maaş səviyyəsi;

- Təhlükəsizlik problemləri və siyasi qeyri-sabitlik;

-Xaricdə daha yaxşı sosial xidmətlərə çıxış imkanı və bu kimi amillər göstərilir.

9 milyardlıq xarici borc, 100 minlik mühacir “ordusu”...

Post-müharibə dövründə, xüsusilə son 2 ildə Ermənistan vətəndaşlarında yeni iqtisadi mühitin yaranacağı ilə bağlı ümidlər formalaşmışdı - hər kəs anlayır ki, Azərbaycanla sülhün imzalanması Ermənistanın da regionun ümumi inkişaf səviyyəsinə çatmasına yol açar. Amma bu proses ölkənin siyasi rəhbərliyinin apardığı manipulyativ siyasət nəticəsində reallaşmır. Nəticədə isə son iki ildə Ermənistanda iqtisadi və sosial problemlərdə artan temp müşahidə olunub. Bu dövr ərzində iqtisadi durğunluq, işsizlik və

sosial gərginlik ciddi miqyas alıb. Məsələn, Ermənistanın xarici borcu 2024-cü ildə rekord səviyyəyə çataraq təxminən 9 milyard dolları keçib. Eyni zamanda, inflyasiya səviyyəsi yüksək olaraq qalmaqdadır və ərzaq qiymətləri əhalinin ekseriyyəti üçün əlçatmazdır. İnsanlar hakimiyyətin fərqli xarici dairələrin və dövlətlərin imitativ oyunla-

rına qapılaraq sülhdən yayınmasına ölkəni tərk etməklə “etiraz” edirlər. Rəsmi məlumatlara əsasən, son iki ildə Ermənistanı təxminən 100 min insan tərk edib. Onların böyük əksəriyyəti gənclər və mütəxəssislərdir. İqtisadi çətinliklər, işsizliyin yüksək səviyyəsi və perspektivlərin olmaması isə əsas səbəblər sırasındadır.

Əmək qabiliyyətli əhalinin kütləvi şəkildə ölkəni tərk etməsi ilə strukturlarının dağılması, demografik böhranın dərinləşməsi - doğum səviyyəsinin azalması və yaşlanan əhali strukturu ölkənin gələcəyini təhlükə altına alır

Əhali qaçır, iqtisadiyyat dağılır, demografik vəziyyət ağırlaşır...

Bəli, Ermənistanda real mənzərə belədir - əmək bazasında işsizliyin yüksək olması xüsusilə gənclər arasında ciddi narazılıqlara səbəb olur, iqtisadi imkanların məhdudluğu gəncləri ölkəni tərk etməyə vadar edir. Paralel olaraq əsas gəlir sahəsi sayılan kənd təsərrüfatı dağıl-

maq üzrədir. Ermənistanın qeyri-konstruktiv mövqeyi isə regional ticarət imkanlarının məhdud olmasına yol açır ki, bu da adiçəkilen sektoru zəiflədir. Ermənistanda yoxsulluğun səviyyəsi yüksək olaraq qalır. Sosial təbəqələr arasında narazılıq durmadan artır. Nəzərə alsaq ki, Ermənistanı tərk edən mühacirlər arasında yüksək təhsilli və peşəkar kadrlar

da var, bu, ölkənin iqtisadi və sosial inkişaf perspektivini tamam yoxa çıxarır. Əmək qabiliyyətli əhalinin kütləvi şəkildə ölkəni tərk etməsi, ailə strukturlarının dağılması, demografik böhranın dərinləşməsi - doğum səviyyəsinin azalması və yaşlanan əhali strukturu ölkənin gələcəyini təhlükə altına alır.

Ölkədə ədalət və gələcək yoxdur...

Bu fakt artıq Ermənistan hakimiyyəti tərəfindən də etiraf edilir. Belə ki, Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan dekabrın 3-də yerli parlamentin iclasında 2025-ci il dövlət büdcəsi layihəsinin yekun variantını təqdim edərkən bildirib ki, Ermənistandan mühacirətin səbəbləri 90 faiz regionda formalaşmış mühacirət mühiti ilə bağlıdır. “Mühacirətin səbəblərini izah etməyə çalışarkən biz müxtəlif nümunələr veririk: sosial və hüquqi ədalətsizlikdən tutmuş biznes mühitinə qədər. Düzünü desəm, bütün bu səbəblər yalnız 10-15 faizini təşkil edir. Nəhayət, etiraf

edək ki, mühacirətin səbəbləri 90 faiz bizim regional siyasətlərimizlə bağlıdır. Axı biz bu mühacirət şəraitində öz üzərinə çox böyük məsuliyyət götürmüş insanların cə-

miyyətdaxili davranışından, statusundan, vətəndaş statusundan danışmamışıq”, - deyər Paşinyan deyib.

O bildirib ki, Ermənistanın bir çox vətəndaşı ölkədə ədalətin olmadığını, gələcəyini olmadığını deyərək tərk edirlər.

50 min insan müharibə qorxusu ilə qaçıb...

Çıxış yolu isə mövcuddur. Bunun üçün Ermənistan Azərbaycanın irəli sürdüyü şərtlərə əməl etməli, yəni ölkə Konstitusiyasından qondarma iddiaları özündə əks etdirən müddəalar çıxarılmalı və digər öhdəliklərə əməl olunmalıdır. Hazırda Ermənistanın mövqeyi daha çox yeni eskalasiya üçün “münbit” sayılır ki, bu da Paşinyanın dediyi kimi, mühacirətin əsas

səbəbi kimi özünü göstərir. Xatırladaq ki, İkinci Qarabağ müharibəsi zamanı Ermənistan ordusunda təxminən 10-12 min nəfər fərarilik etmişdi - 2020-ci ildən sonra isə hərbi xidmətə çağırışdan yayınanların sayı xüsusilə artıb. Müharibə dövründə ölkəni tərk edənlərin sayı 50 min nəfərə yaxın olmuşdu və onların əksəriyyəti təhlükəsizlik səbəbilə “qaçmışdılar”.

Ermənistanın zamanı daralır...

Beləliklə, Ermənistan qonşu dövlətlərlə münasibətlərini normallaşdırmaqla və ticari-iqtisadi əlaqələri inkişaf etdirməklə hazırkı situasiyadan çıxmaq olar. Nəzərə alsaq ki, ortadakı problemlər təcili və səmərəli həllər tələb edir, Ermənistanın sülhə gəlmək üçün az zamanı var. Əks halda, mühacirətin artması və daxili gərginliklər ölkənin inkişaf perspektivlərini daha da zəiflədəcek.

P. İSMAYILOV

Gürcüstanda nə baş verir?

Xaricdən idarə olunan dövlət çevrilişinə cəhd

Qonşu və dost Gürcüstandan gələn həyəcanlı xəbərlər səngimir. Oktyabrın 26-da baş tutan on birinci çağırış Gürcüstan parlamentinə seçkilərin nəticələri artıq Mərkəzi Seçki Komissiyası (MSK) tərəfindən təsdiqlənib, yeni tərkibdə parlamentin bir neçə iclası baş tutub. Eyni zamanda, qalib “Gürcü Arzusu - Demokratik Gürcüstan” Partiyasının namizədi İrakli Kobaxidzenin rəhbərliyi ilə yeni hökumət formalaşdırılıb. Bununla belə, ölkədə seçki əjiojəti səngimək bilmir. Xüsusilə də Baş nazir İ.Kobaxidze bir neçə gün bundan əvvəl “Gürcüstan Avropa İttifaqının üzvlüyünə namizədliklə bağlı danışıqları 2028-ci ilədək dayandırır” məzmunlu bəyanat verdikdən sonra birləşmiş müxalifət və Qərbdə sıx maliyyə bağlılığı olan qeyri-hökumət qurumlarının çoxsaylı üzvləri Tbilisi küçələrinə çıxaraq permanent etirazlara başlayıblar.

Etirazlar nədən qaynaqlanır?

Bəs Gürcüstanda müşahidə edilən etirazların kökünü harada axtarmaq lazımdır? Məsələnin mahiyyəti ondan ibarətdir ki, Cənubi Qafqazda Rusiyanın mövqeyini zəiflətməyə və öz mövcudluğunu təmin etməyə çalışan Qərb Gürcüstanın Aİ-yə üzvlüyünü rəsmi Tbilisiyə qarşı bir şantaj vasitəsinə çevirib. Ayrılan qrantların, genişlənmə maliyyə dəstəyinin, Avropaya vizasız gediş-gəlişin müqabilində Gürcüstandan milli iradədən imtina etmək tələb olunur. Rəsmi Tbilisi siyasətini suverenlik prinsipi əsasında deyil, Brüsseldən gələn təzislər əsasında qurmalıdır. Açıq etiraf edək ki, Aİ Gürcüstanda indiyədək yol verilən diqqətsizlikdən, boşluqlardan istifadə etməklə öz məqsədlərinə doğru müəyyən qədər irəliləməyə nail olub. Belə ki, hazırda cəmiyyətin böyük bir kəsiminin alınan qrantlara görə Qərbin alətinə çevrildiyi Gürcüstanın çox kədərli real-lıqlarından biridir. Son günlərdə meydanlarda aktivlik göstərən müxalifət də həmin kəsimin sırasında yer alır. Küçələrə çıxanların böyük əksəriyyəti Qərbin maliyyə kisəsinə bu və ya digər dərəcədə bağlıdır. Burada indiyədək Gürcüs-

tan hakimiyyətinin yol verdiyi müəyyən ləngiməni də qeyd etmək yerinə düşər. Hakimiyyət cəmiyyətin Qərbin maliyyə asılılığına düşməsinin qarşısını vaxtında almalı idi. Burada Azərbaycanın təcrübəsi müsbət nümunə kimi diqqət çəkir. Respublikamızda vətəndaş cəmiyyəti təsi-

satlarının çoxsaylı layihələri məhz dövlətin ayırdığı maliyyə ilə reallaşdırılır. Beəliklə də, respublikamızda xarici təsirlərdən asılı olan qeyri-hökumət təşkilatlarının fəaliyyəti bloklanıb. İndi Gürcüstan hakimiyyəti də bu təcrübədən istifadə etməyi hədəfləyir. Ancaq itirilmiş zamanı müəyyən itkilərlə qarşılamaq lazım gəlir.

Aksiyalarda saxlanılanların 30 faizi xarici ölkələrin vətəndaşlarıdır

Beləliklə, bu gün Gürcüstanda müşahidə edilənlər yalnız bir seçki məsələsi deyil. Tbilisidə və bəzi regionlarda baş verənləri xaricdən idarə olunan dövlət çevrilişinə cəhd kimi səciyələndirmək daha doğru olardı. Bunu təsdiqləyən faktlar da var. “Gürcü Arzusu-Demokratik Gürcüstan” Partiyasının icraçı katibi Mamuka

Mdinaradze keçirdiyi brifinqdə məlumat verib ki, Tbilisidə etiraz aksiyalarında saxlanılanların 30 faizi xarici ölkələrin vətəndaşlarıdır. Onun sözlərinə görə, təkcə bir gecədə saxlanılan 10 nəfərdən 8-i xarici ölkə vətəndaşlarıdır. Saxlanılanlar arasında Rusiya, ABŞ, Böyük Britaniya və Niderland vətəndaşları var.

“Gürcüstan Hökumətinin Avropa İttifaqına daxil olması ilə bağlı danışıqların başlanmasını 2028-ci ilə qədər dayandırmaq

ictimai hərəkatının nümayəndəsi Vato Şakarişvili ifadə edib.

Gürcüstan daxilində xarici agentlərə dəstək verən qüvvələrdən danışan politoloq deyib: “Salome Zurabişvili artıq uzun müddətdir ki, ölkədə fəaliyyət göstərən agentura şəbəkəsinin başında dayanır. O, antidövlətçi

qərarı ilə razılaşmayanların etiraz dalğası əslində casusların təşkil etdiyi dövlət çevrilişinə cəhddir”. Belə bir bəyanatla isə hakim “Gürcü Arzusu-Demokratik Gürcüstan” Partiyasının deputatı İrakli Kirtxaliya çıxış edib. Onun sözlərinə görə, hazırda cəmiyyətin böyük bir kəsiminin alınan qrantlara görə Qərbin alətinə çevrildiyi Gürcüstanın çox kədərli real-lıqlarından biridir. Son günlərdə meydanlarda aktivlik göstərən müxalifət də həmin kəsimin sırasında yer alır. Küçələrə çıxanların böyük əksəriyyəti Qərbin maliyyə kisəsinə bu və ya digər dərəcədə bağlıdır

Hazırda cəmiyyətin böyük bir kəsiminin alınan qrantlara görə Qərbin alətinə çevrildiyi Gürcüstanın çox kədərli real-lıqlarından biridir. Son günlərdə meydanlarda aktivlik göstərən müxalifət də həmin kəsimin sırasında yer alır. Küçələrə çıxanların böyük əksəriyyəti Qərbin maliyyə kisəsinə bu və ya digər dərəcədə bağlıdır

görə, Baş nazir İrakli Kobaxidze bu qərarın ölkənin Aİ-yə inteqrasiyasının dayandırılması demək olmadığını izah etsə də, prezident Salome Zurabişvili və müxalifət düşünlülmüş şəkildə dezinformasiyalar yayaraq insanları mitinqlərə dəvət edir, iğtişacları yandırmağa çalışırlar.

sözə görə daha çox məsuliyyət

Agentura şəbəkəsinin başında kim dayanır?

bir şəxsdir. O, Gürcüstanda qarışıqlıq yaratmağa və qeyri-səqli, qeyri-demokratik yollarla hakimiyyətin dəyişdirilməsinə yardım edir”.

O cümlədən Gürcüstan patriarxlığı prezident Salome Zurabişvilini və digər şəxsləri ölkədə genişmiqyaslı etirazların keçirildiyi günlərdə dedikləri hər

daşımağa çağırıb. Bu barədə Gürcüstan patriarxlığı bəyanat yayıb. “Gürcüstan prezidentinin “X” sosial şəbəkəsində “kədərli və həyəcanlı” bəyanatı yayılıb. Prezidentin bəyanatından deyilib ki, “universitetlərdən sonra aksiyalara həmrəylik bildirmək növbəsi məktəblərə çatır”. Belə bir şəraitdə məktəbli-

yanların bu işə cəlb edilməsinə çağıran hər hansı bəyanatlar verilməməli, xüsusən də bir ölkə prezidenti tərəfindən nəzəri olaraq cəmiyyətdə qütbləşmə və nifrətin azaldılmasına çalışılmalıdır”, - deyər açıqlamada qeyd edilib.

Mübariz ABDULLAYEV

Ukrayna çətin durumda...

Kiyevin müraciətlərinə baxmayaraq, NATO tələsmir

Rusiya-Ukrayna müharibəsində son vəziyyət rəsmi Kiyev üçün müsbət məcrada inkişaf etmir. Qərbin hərbi yardımına baxmayaraq,

Rusiya orudusu Ukrayna ərazilərini ələ keçirməkdə davam edir. Belə bir şəraitdə Kiyevin ümidi NATO-ya üzv olmaqdır. Alyansın dünən

Brüsseldəki mənzil-qərargahında keçirilən üzv ölkələrin xarici işlər nazirlərin görüşündə bu ölkənin üzvlüyünə baxılımayıb. Bu görüşün

fonunda Ukrayna XİN 5 dekabr 1994-cü il tarixli Budapeşt memorandumunun imzalanmasının 30-cu ildönümü ilə bağlı bəyanat yayıb.

Xatırladaq ki, həmin sənədə uyğun olaraq, Ukrayna beynəlxalq təhlükəsizlik zamanəti müqabilində nüvə silahından imtina edib.

Təhlükəsizlik zamanətinə əməl olunmur

Lakin indiki vəziyyətdə sənədə imza atan Qərb ölkələri Ukraynanın təhlükəsizliyini yetərincə qorumur. Ukrayna XİN-in sözügedən bəyanatı da Brüsseldə XİN başçıların görüşü üçün mesaj hesab oluna bilər. Rəsmi Kiyevin mövqeyi belədir ki, Ukrayna artıq dəstəklənməyən zamanətlərlə razılaşmayacaq. Onun uzunmüddətli təhlükəsizliyinin yeganə yolu NATO-ya qoşulmaqdır. Ukrayna XİN-in bəyanatında deyilir ki, ölkə alyansa üzvlüyü əvəz edən istənilən formatdan imtina edir.

Dekabrın 1-də Kiyevdə Ukrayna prezidenti Volodimir Zelenski Avropa İttifaqı Şurasının rəhbəri Antonio Kosta və Aİ-nin xarici işlər və təhlükəsizlik siyasəti üzrə ali nümayəndəsi Kaya Kallas ilə danışıqlar zamanı da eyni mövzunu müzakirə edib. Müzakirənin sonunda o, Brüsseldəki görüşdə Ukraynanın NATO-dan tələblərinin nədən ibarət olduğunu konkretləşdirib. Košta ilə birgə keçirdiyi mətbuat konfransında Zelenski Ukraynanın NATO-ya sürətli şəkildə üzv olmaq ərizəsinin verilməsindən da-

nışıb. O, bunun praktiki olaraq nə demək ola biləcəyini, neçə ildən və ya aydan sonra ölkənin alyansa qoşulmalı olduğunu və bunun üçün hansı islahatların aparılmasının vacibliyini açıqlamayıb. Zelenski yalnız onu açıqlayıb ki, dövlət 1991-ci il sərhədləri daxilində Ukraynaya

aid edilməlidir, lakin NATO-nun təhlükəsizlik zamanətləri yalnız rəsmi Kiyevin nəzarətində olan ərazilərə şamil edilə bilər. Alyansın təcrübəsində əvvəllər belə bir şey olmayıb. Həç bir ölkə təşkilata hissə-hissə daxil olmayıb.

NATO Ukraynanı üzv qəbul etməyə hazırlaşmır

Lakin görünən odur ki, NATO Ukraynanı üzv qəbul etməyə hazırlaşmır. Rusiya ilə müharibədən əvvəl və müharibə dövründə bu barədə Qərb dövlətləri tərəfindən dəfələrlə vəd verilmiş, yerinə yetirilmir. Bugünlərdə Avropanın "Politi-

co" nəşri də adı açıqlanmayan dörd ABŞ və NATO rəsmisinə istinadən məlumat yayıb ki, alyansın bir sıra üzvləri, o cümlədən ABŞ və Almaniya Ukrayna prezidenti Volodimir Zelenskinin müraciətlərinə müsbət cavab verməyə və Rusiya ilə birbaşa münaqişədən çəkinərək Kiyevi dərhal alyansa dövlət etməyə hazır deyil.

Əvəzində alyans Ukraynaya hərbi yardımın artırılmasından bəhs edir. Belə ki, Brüsseldə XİN başçıların toplantısı çərçivəsində NATO-nun Baş katibi Mark

Rutte ABŞ Dövlət katibi Antoni Blinkenlə görüşü zamanı deyib ki, Ukraynaya daha çox hərbi yardım göstərilməsi üçün əlimizdən gələnlər hər şeyi etməliyik. O qeyd edib ki, bu gün əsas diqqət yetirilməli məsələlərdən biri Ukraynadakı vəziyyətlə bağlıdır: "Biz birlik ki, döyüş meydanında vəziyyət ağırdır və Ukraynaya daha çox hərbi yardım göstərilməsi üçün əlimizdən gələnlər etməliyik. Mən ABŞ-a, həmçinin İsveç, Böyük Britaniya, Estoniya, Norveç və Almaniya ilə son bir neçə gündə Ukraynaya əlavə hərbi yardım göndərildiyini elan etdiklərinə görə təşəkkür etmək istəyirəm. Bu, xüsusilə qışın gəldiyi və Ukrayna-

nın enerji infrastrukturunu ilə bağlı vəziyyətin məlum olduğu bir vaxtda olduqca vacib addım idi".

Rəsmi Kiyevin mövqeyi belədir ki, Ukrayna artıq dəstəklənməyən zamanətlərlə razılaşmayacaq. Onun uzunmüddətli təhlükəsizliyinin yeganə yolu NATO-ya qoşulmaqdır. Ukrayna XİN-in bəyanatında deyilir ki, ölkə alyansa üzvlüyü əvəz edən istənilən formatdan imtina edir

list Diana Pançenkanın V.Zelenskinin "diktator" adlandırılması da ölkədə müharibə yorğunluğunun göstəricisidir.

Gələnlər il yanvarın 20-dən sonra Donald Trampın ABŞ-də prezident kimi səlahiyyətlərinin icrasına başlaması Rusiya-Ukrayna müharibəsində yeni vəziyyət yarada bilər. Əgər Tramp vədinə əməl etsə, tezliklə müharibə dayanmalıdır.

Nardar BAYRAMLI

Avropa Vaşinqtonu fikrindən daşındırmağa çalışır

Şərqi Avropada müharibənin bitmə perspektivinin yaranması kollektiv Qərbin bir sıra nümayəndələrini narahat etməkdədir. Xüsusilə, ABŞ-nin yeni seçilmiş prezidenti Donald

"Köhnə qitə" təhlükəsizlik "çətiri"ni itirmək üzrədir

Trampın müharibə ilə bağlı mövqeyi, ölkəsinin NATO-dan çıxması haqqın-

da açıqlamaları, Almaniyanın son sülh-yaratma missionerliyi "Avrokoalisi-

ya"nın təşvişi salıb. Bayden administrasiyasının dağıdıcı siyasəti kursuna alət olan bu dövlətlər gələcəkdə Moskva ilə yaşaya biləcəkləri problemləri indidən göz önünə alırlar. Bu baxımdan

da, onlar hərəkətə keçərək ABŞ-ın həm NATO-dan çıxmasının qarşısını almaq, həm də Ukraynaya hərbi yardımın minimuma endirməklə bağlı qərarlarından daşındırmaq istəyirlər.

NATO müəmması...

Silah bazarı əldən çıxır, Rusiya ilə üz-üzə qalmaq qorxusu yaranır...

ABŞ-nin kölgəsində, NATO çətiri altında Rusiyaya qarşı açıq müharibə demarşları edən ölkələr təbii ki, təkbətək mübarizədən yayınmırlar. Onlar Avropa qitəsində sabitliyin yaranmasını özləri üçün sanki təhdid sayırlar - əslində isə, avrosentrist qrupun Fransa kimi üzvləri ABŞ-ni "Rusiya kartı ilə" şantaj edərək ötən dövrdə özünün maraqlarını önə çəkib:

- Məsələn, Rusiya-Ukrayna müharibəsi başlayan dan bəri Fransanın silah satışından əldə etdiyi gəlir bir neçə dəfə artıb. Bu silahların mühüm hissəsi Ukraynaya satılıb və ya "verilib" - həmin silahların pulu isə məhz ABŞ-nin ayırdığı yardımlar əsasında ödənilib;

- Kolonialist siması ifşa edilən Fransa və onun kimi dövlətlər artıq müstəmləkələrdən qovulurlar. Havayı qazanc mənbələri əldən çıxır - bunun kompensasiyası isə fərqli coğrafiyalarda yeni siyasət oyunlar qurmaqdır. Xatırladaq ki, Cənubi Qafqaz üzərində də Ermənistanın əli ilə bu tamaşanın bir "pərdəsi"ni oynamağa cəhd ediblər, amma alınmayıb. Bu "tamaşalar", siyasət oyunları isə "kollektiv Qərb" fonunda ABŞ-nin adından istifadə edilərək irəli sürülür. Çünki təkbaşına bu dövlətlərin əksəriyyəti heç bir hansısa uğur əldə etməyə qadir deyil...

ABŞ-ni yola gətirmək üçün

Bu mənada, yaranan yeni situasiya onların maraqlarına cavab vermir. Yeri

Rusiya-Ukrayna müharibəsi başlayandan bəri Fransanın silah satışından əldə etdiyi gəlir bir neçə dəfə artıb. Bu silahların mühüm hissəsi Ukraynaya satılıb və ya "verilib" - həmin silahların pulu isə məhz ABŞ-nin ayırdığı yardımlar əsasında ödənilib

Artıq NATO rəhbərliyi və Zelenski də dərk edir ki, sülh qaçılmazdır - sadəcə, indi aparılan "mübarizə" sərfəli sülh şərtləri əldə etmək üçündür

Tramp administrasiyasına ölkəni NATO-dan çıxarmaq üçün Senatın üçdə iki səsi və ya Konqresin aktı bəs edir. Bu isə Avropanın ən böyük 15 NATO üzvünün hərbi xərclərinin ildə 340 milyard dollar artması deməkdir

Rütte Ukraynaya məcburən zərərli bir sülh razılaşması təklif edilməsi vəziyyətində Çin, İran və Şimali Koreyanın mövqeyinin güclənəcəyini vurğulayıb. O, Ukraynanın Rusiyaya qarşı "yaxşı bir razılaşma" əldə etməsinin vacib olduğunu qeyd edib və ABŞ-ni Ukraynaya hərbi dəstəyi da-

vam etdirməyə çağırıb.

NATO-nun baş katibi Ukraynanın "zərərli" bir sülhə məcbur edilməsinin yalnız Qərbin düşmənlərini sevindirəcəyini və onların öz hücumlarını planlaşdırmağa başlayacağını bildiri. NATO-nun Baş katibi Ukrayna prezidentinin müzakirələrə güclü bir mövqedən başlaması üçün ona hərbi dəstəyin artırılmasının daha vacib olduğunu, NATO üzvlüyü ilə bağlı müzakirələrdən daha önəmli hesab etdiyini bildirib.

Ukrayna prezidenti Volodimir Zelenski daha əvvəl bildirib ki, Tramp və onun komandası Ukraynanın mövqeyini və "qələbə planını" yaxşı anlayır. Bu plan Ukraynanın sülh danışıqlarında güclü mövqə əldə etməsini təmin etməyə yönəlib.

Əslində artıq NATO rəhbərliyi və Zelenski də dərk edir ki, sülh qaçılmazdır - sadəcə, indi aparılan "mübarizə" sərfəli sülh şərtləri əldə etmək üçündür.

Avropa diz üstüdədir...

İsveçrəli deputat Jaklin De Kuatro isə bildirib ki, ABŞ NATO-nu tərk edərsə, Ukrayna münaqişəni uzudacaq. "Avropa bu hərbi dəstəyin çatışmazlığını aradan qaldıra bilməyəcək", - deyərək deputat etiraf edib. J.Kuatro həmçinin bildirib ki, İsveçrə Donald Trampın ABŞ-də hakimiyyətə gəlməsindən narahat-

denin komandasının işini çətinə saldı.

İndiki halda isə növbəti Ukraynanın quruma qoşulması, hətta qurumun özünün gələcəyi sual altına düşüb. Tramp administrasiyasına ölkəni NATO-dan çıxarmaq üçün Senatın üçdə iki səsi və ya Konqresin aktı bəs edir. Bu isə Avropanın ən böyük 15 NATO üzvünün hərbi xərclərinin ildə 340 milyard dollar artması deməkdir. Nəzərə alsaq ki,

dır, çünki bu, ölkədəki geosiyasi vəziyyətə birbaşa təsir edir. Vurğulamaq lazımdır ki, NATO-nun gələcəyi ilə bağlı ortaya çıxan ən mühüm "narahatlıqlardan" biri Trampın ölkəsinin alyansı tərk etmə perspektivini açıqlamasıdır. Halbuki, Bayden administrasiyası seçkilərə qədər Ukraynanın da alyansa qoşulması üçün əldən gələnləri edirdi. Bəzi Avropa ölkələrinin bu plana "veto" qoyması isə Bay-

Şimal Alyansında xərclərin ödənilməsində yeganə üçrəqəmli göstərici (750 milyard dollar) ABŞ-yə aiddir, bu o deməkdir ki, Vaşinqtonun NATO-dan çəkilməsi ehtimalı Avropanı əməlli başlı çətinə salaçaq. Bu səbəbdən də avrosentrist qrup min bir bəhanə ilə, xüsusilə Kiyev üzərindən Donald Trampa təsir etməyə çalışır

P.İSMAYILOV

Cənubi Koreyada 45 ildən sonra...

Qlobal gərginlik artıq Uzaq Şərqi də çatıb. Son günlərdə Cənubi Koreya-da baş verən hadisələr göstərir ki, 2024-cü ilin sonuna qədər bu regionda da hansısa “siyasi təlatümlər” gözlənilə bilər. Belə ki, Cənubi Koreya Prezidenti Yun Sok Yol müxalifəti qiyamın hazırlanmasına yönəlmiş antidövlət fəaliyyətində ittiham edərək dekabrın 3-də gecə saatlarında fövqəladə hərbi vəziyyət elan etmişdi. Buna müxalifət

Prezidentin impiçmenti müzakirəyə çıxarılır

6 saatlıq hərbi vəziyyət siyasi gərginliklərə yol açacaqmı?

tərəfindən ciddi etiraz səsləndirildi və məsələ dekabrın 3-dən 4-nə keçən gecə ölkə parlamentində səsverməyə çıxarıldı. Nəticədə Prezident Yun Sok Yoldan hərbi vəziyyətin ləğv olunma-

sını tələb edən qətnamə qəbul edilib. Cənubi Koreyanın konstitusiyasına əsasən əgər parlament çoxluğu tələb edirsə, hərbi vəziyyət ləğv olunmalıdır. Parlamentin qərarından sonra Prezident

Yun Sok Yol kabinetin iclasını keçirib və hərbi vəziyyətin aradan qaldırılması barədə razılıq əldə olunub. Dövlət başçısı dekabrın 4-də yerli vaxtla səhər saat 4:30-da hərbi vəziyyətin ləğv olun-

duğunu elan edib. Hərbi vəziyyətlə əlaqədar küçələrə çıxarılmış ordu isə geri çəkilib. Beləliklə, Cənubi Koreya-da təxminən 6 saat davam edən hərbi vəziyyət rejimi başa çatıb. Xatırladaq ki, Cənubi Koreyada 45 ildir hərbi vəziyyət tətbiq edilmir. Prezident Yun Sok Yol hərbi vəziyyətlə bağlı qərarını məhz “Şimali Koreyayönlü qüvvələrə” mübarizə aparmaq ilə əlaqələndirmişdi.

İmpiçment səsə qoyulacaq...

Hərbi vəziyyət aradan qaldırılma da, siyasi gərginlik aradan qalxmayıb. Müxalifət baş verənlərin Cənubi Koreya üçün mənfəi nəticələri haqda fikir bildirib. Onlar iddia edirlər ki, baş verənlər, xüsusilə hərbi vəziyyət Şimali Koreyanı təhrik edə bilər. Toburo Demokratik Partiyasının sədri Li Jae-myung deyib ki, Koreya Respublikasında hərbi vəziyyətin tətbiqi və ləğvi ilə bağlı vəziyyət KXDR-i “təhrik edə” və Koreya yarımadasında silahlı toqquşmalara səbəb ola bilər. “Toburo” ölkədə hərbi vəziyyətin elan edilməsi ilə əlaqədar prezident Yun Sok Yol və müdafiə naziri Kim Yong-hyunu dövlətə xəyanətdə ittiham etməyi planlaşdırır. Qeyd olunur ki, partiya müvafiq məsələ üzərində işləmək niyyətindədir.

Eyni zamanda, müxalifət partiyaları prezidentin impiçmenti barədə təklif təqdim etmək barədə razılıq əldə ediblər. Normalara uyğun olaraq təklif üzrə səsvermə 24-72 saat ərzində aparılmalıdır. Bu o deməkdir ki, səsvermə dekabrın 6 və ya 7-də keçiriləcək.

Koreya Respublikası Nazirlər Kabinetinin bütün üzvləri baş nazirə altı saatdan az davam edən hərbi vəziyyətin tətbiqindən və ləğvindən sonra istefa vermək niyyətini bildiriblər. Bu barədə “Çosun İlbo” qəzeti məlumat yayıb. Baş nazirin ofisi təsdiqləyib ki, Nazirlər Kabineti tam halda istefa vermək istəyini ifadə edib.

Prezident administrasiyasının rəhbərliyi isə ölkədə hərbi vəziyyətin tətbiqi və ləğvi ilə bağlı vəziyyət fonunda istefa verib. “Prezidentin baş katibi də daxil olmaqla, prezident aparatının yüksək vəzifəli şəxsləri istefalarını kollektiv şəkildə elan ediblər”, - məlumatda deyilir.

Xarici səfərlər təxirə salınır, səfirliklər xəbərdarlıq edir...

Baş verənlər beynəlxalq aləmdə də fərqli assosiasiya yaradıb. Belə ki, Avstraliya səfirliyi Cənubi Koreyadakı vəziyyətlə əlaqədar vətəndaşların qəbulunu dayandırır. Diplomatlər respublikadakı vətəndaşlarına da diqqətli olmağı və insanların sıx olduğu yerlərdən uzaq dayanmağı məsləhət görüb. Müvafiq elan Avstraliya Xarici İşlər Nazirliyinin saytında yerləşdirilib. “Cənubi Koreyada vəziyyət daxili siyasi hadisələrə görə dəyişir, nəqliyyatda və digər əsas xidmətlərdə fasilələr ola bilər, xəbərləri izləyin və yerli hakimiyyət orqanlarının tövsiyələrinə

əməl edin”, - deyər bəyanatda bildirilib. Seuldakı səfirlik açıq olsa da, şəxsi səfərlər və qəbul dayandırılıb.

Cənubi Koreya ilə dostluq əlaqələrini inkişaf etdirmək üçün partiyalararası deputatlar qrupuna rəhbərlik edən Yaponiyanın keçmiş baş naziri Yoşihide Suqa bu ölkəyə səfərini ölkədə hərbi vəziyyətin tətbiqi və sonradan ləğvindən sonra yaranmış vəziyyətlə əlaqədar ləğv edib. Bu barədə “Kyodo” agentliyi məlumat yayıb. Qeyd edək ki, səfər dekabrın ortalarına planlaşdırılıb. Suqa Cənubi Koreyanı “iqtisadi və təhlükəsizlik baxımından son dərəcə vacib qonşu” adlandırır. “Kyodo” mənbələrinin məlumatına görə, Cənubi Koreyadakı vəziyyət Yaponiyanın hazırkı baş naziri Şigeru İşibanın 2025-ci ilin yanva-

dafəsi və təhlükəsizliyidir, Şimali Koreyanın “səhvlərə” yol verməməsi üçün yüksək həsrət saxlanılmalıdır”, - deyər Kim Myung-soo deyib. Komandirlərlə görüşdə o, həmçinin KXDR-ə qarşı nizam-intizam və sayıqlığın qorunub saxlanmasını əmr edib.

ABŞ bəyanat verdi...

lik Amerika vətəndaşlarının konsulluq məsələləri ilə bağlı, həmçinin viza müraciətlərinin qəbulunu ləğv edir. Diplomatik nümayəndəlik əməkdaşlarının onlayn fəaliyyət göstərilməsinə, övladlarının məktəbə göndərilməsinə çağırış edilib.

İsveçin baş naziri Ulf Kristersson da Koreya Respublikasına səfərini təxirə salıb. İsveç hökumətinin başçısının səfəri dekabrın 5-nə planlaşdırılmışdı.

Dekabrın 2-dən Koreya Respublikasında səfərdə olan Qırğızıstan Prezidenti Sadır Japarovun təhlükəsizliyi ilə bağlı heç bir təhdid yoxdur. Bunu, Qırğızıstanın müvafiq strukturları bəyan edib.

ABŞ dövlət katibi Antoni Blinken Cənubi Koreyada hərbi vəziyyətin aradan qaldırılmasını yüksək qiymətləndirib. Qeyd edilib ki, Vaşinqton administrasiyası Cənubi Koreyada hərbi vəziyyətin ləğvini müsbət qiymətləndirir və ölkə hakimiyyətinin mübahisəli məsələləri sülh yolu ilə həll etməyini gözləyir.

Blinkenin bəyanatında o da vurğulanır ki, Birləşmiş Ştatlar Koreya Respublikasında baş verən hadisələri diqqətlə izləyir. “Biz prezident Yun Sok Yolun yekdillikdən sonra Koreya Respublikasının Konstitusiyasına əsasən hərbi vəziyyət elan etmək əmrini aradan qaldırmasını alqışlayırıq. Biz istənilən siyasi fikir ayrılığının sülh yolu ilə və qanunun aliliyi-nə uyğun həll ediləcəyini gözləyirik”.

SADIQ

Yelisey Sarayı siyasi böhran məngənəsində

Fransanın bugünkü realıqlarını təhlil etdikdə gəlinən qənaət belədir ki, ölkə tarixinin ən pis dönməmindən keçir. Fransa böyük ənənələrə və güclü potensialı olan bir ölkədir. Ancaq zamanında bütün dünyada yenilik kimi qəbul olunan tari-

xi ənənələrdən hazırda əsər-əlamət yoxdur. Eyni zamanda, ölkənin malik olduğu imkanlarla onun inkişafı arasında uyğun-suzluq getdikcə daha da artır. Müxtəlif dairələrdə açıq şəkildə etiraf

Yeni qurulan Barnye hökumətinin son akkordları

olunur ki, Fransanın indiki durumu və inkişaf tendensiyaları digər Avropa ölkələri ilə müqayisədə nikbinlik yaratmır, ölkə getdikcə daha

çox dərəcədə müasir çağırışlardan geridə qalır.

Bütün bunların əsas səbəbi kimi isə Makronun iki prezidentliyi dö-

nəmində apardığı siyasət göstərilir. Analitiklər paralellər aparmaqla, müqayisəli faktları təqdim etməklə əminliklə bildirirlər ki, geriləmələrə görə bütün məsuliyyət Makronun üzərinə düşür.

Hökumətin süqutu an məsələsidir

Əslində, Mişel Barnye hökumətini saxta hökumət kimi səciyələndirmək daha doğru olardı. Cari ildə Fransada əvvəlcə Avropa Parlamentinə, sonra isə Milli Assambleyaya keçirilən seçkilərin nəticələri Makron iqtidarına olan inamsızlığı bütün cəhətləri ilə ortaya qoydu. Belə ki, hər iki mərhələdə sağçı “Milli birlik” partiyası və onunla mütəfəq qüvvələr, eləcə də solçu “Yeni Xalq

Cəbhəsi” koalisiyası üstünlük qazandı. Prezidentin rəhbərlik etdiyi mərkəzçi adlandırılan koalisiya isə ciddi məğlubiyyətə uğradı. Qanunvericiliyə görə yeni hökumətdə seçkilərin nəticələri nəzərə alınmaqla formalaşdırılmalı idi. Lakin hakimiyyət tərəfindən prezidentin seçkilərin nəticələrini tanınamaması, qanunlardan və demokratiyadan vaz keçməsi anlamında qəbul olunur

Qanunvericiliyə görə yeni hökumətdə seçkilərin nəticələri nəzərə alınmaqla formalaşdırılmalı idi. Lakin hakimiyyət tərəfindən prezidentin seçkilərin nəticələrini tanınamaması, qanunlardan və demokratiyadan vaz keçməsi anlamında qəbul olunur

tərəfindən prezidentin seçkilərin nəticələrini tanınamaması, qanunlardan və demokratiyadan vaz keçməsi anlamında qəbul olunur.

Makronun saxtakarlıqla formalaşdırdığı Barnye hökuməti elə ilk günlərdən ölkə boyunca artan problemlərin öhdəsindən gəlməkdə aciz olduğu-nu nümayiş etdirir. Aradan bir neçə ay ötməsinə rəğmən, ölkə iqtisadiyyatının hansısa bir sahəsində müsbət dəyişikliklərin müşahidə edildiyini söyləmək çətindir. Əksinə, tənəzzül meyillərində daha yüksək dinamika ortadadır. Günlər ötdükcə böhran daha da dərinləşir. Artıq açıq şəkildə görünür ki, Barnye hökumətinin son akkordları çalınır və onun süqutu an məsələsidir. Ümumi qənaət belədir ki, Barnye hökuməti dərinləşən böhrana cəmi bir neçə gün tab gətirə bilər.

Parlament təzyiq edir, hökumətin çəşqınlığı artır

İfrat siyasi qrupların üstünlük təşkil etdiyi parlamentdə gedən müzakirələr hökumətin çəşqınlığını daha da artırır. Senzura riski ilə üzləşən hökumət sağçıların pensiyaların indeksasiya olunmamasını, Qabriel Attala ödənişlərin azaldılmasını, Marin Le Penə elektrik enerjisi üzrə vergilərin artırılmasından imtina etməyi təklif edib. Bütövlükdə, ölkədə vergilərlə bağlı vəziyyət daha da pisləşir, dövlət xərcləri artmaqda davam edir. “Yeni

şib. Dövlət maliyyəsinin yenidən balaşdırılmasına başlamaq bilməmək, büdcədə planlaşdırılan fiskal şok siyasəti qeyri-müəyyənliyi də artırır, fəaliyyəti iflic edib, işsizliyin qəfil artımına səbəb olub, investisiyaların qarşısını alıb.

Sahibkarların xarici sərmayəni yayındırmaları və maliyyə böhranının başlaması səbəbindən Fransa indi İspaniya, Portuqaliya və Yunanıstandan daha yüksək faizlə borc alır.

Bütövlükdə, hökumətin növbəti həftəyə keçə biləcəyi şübhə altındadır. Hökuməti devirmək üçün 288 deputat səs verməlidir. Milli Assambleyanın parlament çoxluğunun təklifini qəbul edəcəyi təqdirdə, bu, 1962-ci ildə Jorj Pompidu hökumətinin devrilməsindən sonra ilk

Xalq Cəbhəsi” və “Milli Birlik” partiyaları tam pensiya üçün 43 illik təhvil tələb edən Turen islahatını ləğv etmək üçün bütün vasitələrdən istifadə edir.

Bu arada Fransa iqtisadiyyatının vəziyyəti və ətraf mühit xeyli pisləşir.

belə hadisə olacaq. Bəzi siyasətçilər M. Barnyenin ədalətsiz siyasət apardığını səsləndirərək, onun hökumətindən çox şey gözləmədiklərini bildirirlər.

Mübariz FEYİZLİ

Dövlət maliyyəsi üzərində nəzarət itib

Böhran meyilləri bütün sahələrə sirayət edib. Ən kritik vəziyyət maliyyə sektorundadır. Dövlət maliyyəsi üzərində nəzarət itib, bu il kəsir ümumi daxili məhsulun 6,2 faizinə çatır. Dövlət borcu ilin sonunadək ÜDM-in 113 faizinə çatacaq. İqtisadiyyat hazırda dur-

Bütövlükdə, hökumətin növbəti həftəyə keçə biləcəyi şübhə altındadır. Hökuməti devirmək üçün 288 deputat səs verməlidir. Milli Assambleyanın parlament çoxluğunun təklifini qəbul edəcəyi təqdirdə, bu, 1962-ci ildə Jorj Pompidu hökumətinin devrilməsindən sonra ilk belə hadisə olacaq

ğunluq içərisindədir, işsizlik artır və investorlar Fransadan kütləvi şəkildə üz döndərirlər. Ölkə 1968-ci ilin mayından bəri görünməmiş vəziyyətlə üzləşib - dövlət təsisatları xaos qər qəbul, dövlət öz əsas missiyalarını yerinə yetirməkdə acizlik nümayiş etdirir.

